

Ukaz o proglašenju Zakona o rokovima izmirenja novčanih obaveza

Proglašavam **Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza**, koji je donijela Skupština Crne Gore na Trećoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2024. godini, dana 19. novembra 2024. godine.

Broj: 011/24-1818/2-01

Podgorica, 22. novembar 2024. godine

Predsjednik Crne Gore,

Jakov Milatović, s.r.

Na osnovu člana 82 stav 1 tačka 2 i člana 91 stav 1 Ustava Crne Gore, Skupština Crne Gore 28. saziva, na Trećoj sjednici Drugog redovnog (jesenjeg) zasijedanja u 2024. godini, dana 19. novembra 2024. godine, donijela je

Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza

Zakon je objavljen u "Službenom listu CG", br. 113/2024 od 27.11.2024. godine, a stupio je na snagu 5.12.2024.

Predmet

Član 1

Ovim zakonom uređuju se rokovi izmirenja novčanih obaveza u komercijalnim transakcijama između privrednih subjekata, odnosno između javnog sektora i privrednih subjekata, radi sprječavanja neizmirenja novčanih obaveza u roku.

Primjena

Član 2

Ovaj zakon ne primjenjuje se na privrednog subjekta protiv koga je pokrenut stečajni postupak u skladu sa zakonom kojim se uređuje stečaj, osim u slučaju komercijalnih transakcija tog subjekta.

Značenje izraza

Član 3

Pojedini izrazi upotrijebljeni u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

1) **komercijalne transakcije** su ugovorene transakcije između privrednih subjekata, odnosno između javnog sektora i privrednih subjekata, koje se odnose na isporuku roba i/ili pružanje usluga uz naknadu, uključujući investicione (građevinske) radove, kao i komunalne usluge;

2) **javni sektor** obuhvata direktne i indirektne korisnike budžetskih sredstava u smislu zakona kojim se uređuje budžetski sistem; privredna društva i pravna lica koja vrše poslove od javnog interesa u kojima država, odnosno jedinica lokalne samouprave posjeduje više od 50% akcija odnosno udjela u privrednom društvu; privredna društva i pravna lica u kojima više od polovine članova organa upravljanja tog privrednog društva čine predstavnici državnog organa ili organa jedinice lokalne samouprave;

3) **privredni subjekat** je privredno društvo i preduzetnik, kao i javno preduzeće i ostala pravna lica osnovana u skladu sa posebnim zakonom;

4) **novčana obaveza** je iznos ugovorene naknade za isporuku dobara i/ili pružanje usluga naveden u fakturi, ili drugom odgovarajućem zahtjevu za isplatu koji prati promet roba i izvršenje usluga, uključujući direktne troškove nabavke (porezi, carine, takse i druge dažbine);

5) **neblagovremeno izmirena novčana obaveza** je novčana obaveza javnog sektora, odnosno privrednog subjekta koja nije isplaćena privrednom subjektu u ugovorenom ili zakonom predviđenom roku, ako je privredni subjekt ispunio svoje zakonske i ugovorne obaveze;

6) **zakonska kamata za neblagovremeno izmirenu novčanu obavezu** je kamata na novčanu obavezu koja nije isplaćena u ugovorenom ili zakonom predviđenom roku, jednaka stopi zatezne kamate koju utvrđuje Centralna banka Crne Gore uvećane za osam procentnih poena;

7) **kamata za kašnjenje sa plaćanjem** je zakonska kamata ili kamata ugovorena između preduzetnika;

8) **nesporna potraživanja** su potraživanja kod kojih je povjerilac ispunio svoje ugovorne i zakonske obaveze, a nije primio iznos glavnice na vrijeme, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje zbog neizmirenja novčanih obaveza u roku;

9) **naročito nepravedna ugovorna odredba ili praksa** podrazumijeva svako naročito odstupanje od dobre prakse i načela savjesnosti i poštenja, prirode proizvoda ili usluge i da li je dužnik imao bilo kakav objektivni razlog da odstupa od zakonske stope zatezne kamate za kašnjenje sa plaćanjem, od rokova plaćanja propisanih odredbama ovog zakona, pri čemu se isključenje prava na naplatu kamate uvijek smatra nepravednim, dok se za isključenje prava na posebnu naknadu pretpostavlja da je ista naročito nepravedna;

10) **iznos duga** je glavnica koju je trebalo platiti u okviru ugovornog ili zakonskog roka plaćanja, uključujući poreze, dažbine, takse ili naknade navedene u fakturi ili odgovarajućem zahtjevu za isplatu.

Rokovi izmirenja novčanih obaveza između privrednih subjekata

Član 4

Rok izmirenja novčanih obaveza između privrednih subjekata je 30 dana od nastanka dužničko-povjerilačkog odnosa.

Dužničko-povjerilački odnos iz stava 1 ovog člana nastaje danom prijema robe, izvršenja usluge, odnosno danom prijema ili ovjere drugih dokumenata koja prate promet roba i izvršenje usluga.

Ugovorom je moguće utvrditi i drukčiji rok izmirenja obaveze dužnika, ali on ne može biti duži od 60 dana.

Ako ugovorom između privrednih subjekata iz stava 3 ovog člana nije ugovoren rok izmirenja novčanih obaveza, dužnik je dužan da bez prethodne opomene, izmiri novčanu obavezu u roku od 30 dana.

Rok za izmirenje novčanih obaveza iz st. 1 i 3 ovog člana počinje da teče od:

1) dana kada je dužnik primio fakturu, odnosno drugi zahtjev za plaćanje od povjerioca koji je ispunio svoju ugovornu obavezu.

2) dana kada je povjerilac ispunio svoju obavezu:

- ako nije moguće sa sigurnošću utvrditi dan prijema fakture ili odgovarajućeg zahtjeva za isplatu ili

- ako je dužnik primio fakturu ili drugi zahtjev za isplatu prije nego je povjerilac ispunio svoju obavezu.

3) dana isteka roka za pregled predmeta obaveze ako je ugovorom ili zakonom predviđen određen rok za takav pregled, a dužnik je primio račun ili drugi odgovarajući zahtjev za isplatu prije isteka tog roka, u skladu sa ugovorom.

Rok za pregled predmeta obaveze iz stava 5 tačka 3 ovog člana ne može biti duži od 30 dana od dana prijema robe ili izvršene usluge, osim, ako je to opravdano u posebnim slučajevima, ugovorne strane mogu ugovoriti i duži rok, ako se na taj način ne nanosi šteta povjeriocu u skladu sa članom 7 ovog zakona.

Predmet ugovaranja između dužnika i povjerioca ne može da sadrži datum prijema fakture iz stava 5 tačka 1 ovog člana.

Ako dužnik zakasni sa izmirenjem novčane obaveze, duguje povjeriocu bez prethodne opomene pored glavnice i kamatu za kašnjenje sa plaćanjem, ako povjerilac nije ispunio svoje ugovorne i zakonske obaveze i ako nije primio iznos glavnice na vrijeme, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje.

U slučaju kada datum ili rok plaćanja nije određen u ugovoru, povjerilac ima pravo na zateznu kamatu nakon isteka bilo kog od sljedećih rokova:

- 30 kalendarskih dana od dana kada je dužnik primio fakturu, odnosno drugi odgovarajući zahtjev za isplatu;

- ako dan prijema fakture ili odgovarajućeg zahtjeva za isplatu nije moguće utvrditi, 30 kalendarskih dana nakon datuma prijema robe ili usluga;

- ako dužnik primi fakturu ili odgovarajući zahtjev za isplatu prije nego što primi robu ili usluge, 30 kalendarskih dana nakon dana prijema robe ili usluga;

- ako je propisana procedura prihvatanja ili provjere, kojima se utvrđuje usaglašenost robe ili usluga sa ugovorom, na osnovu zakona ili ugovora, i ako dužnik primi fakturu ili odgovarajući zahtjev za plaćanje prije ili na dan kada se takvo prihvatanje ili provjera obavljaju, 30 kalendarskih dana nakon tog datuma.

Rokovi izmirenja novčanih obaveza između javnog sektora i privrednih subjekata

Član 5

Rok izmirenja novčanih obaveza između javnog sektora i privrednih subjekata je 30 dana od nastanka dužničko-povjerilačkog odnosa.

Ako ugovorom između javnog sektora i privrednih subjekata nije ugovoren rok izmirenja novčanih obaveza, dužnik je dužan da bez prethodne opomene, izmiri novčanu obavezu u roku od 30 dana na način propisan članom 4 st. 4 i 5 ovog zakona, a povjeriocu pripada kamata za kašnjenje sa plaćanjem nakon isteka roka propisanog ugovorom.

Izuzetno od stava 1 ovog člana, u slučaju kada je dužnik Fond za zdravstveno osiguranje, odnosno korisnik sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje kao i drugo javnoopravno tijelo koje obavlja aktivnosti komercijalne ili industrijske prirode vršeći isporuku proizvoda i usluga na tržištu, ugovorom se može predvidjeti i duži rok izmirenja novčane obaveze, ali on ne može biti duži od 60 dana.

Posljedice kašnjenja u izmirenju novčane obaveze

Član 6

Ako dužnik zakasni sa izmirenjem novčane obaveze, duguje povjeriocu bez ikakve opomene pored glavnice i kamatu za kašnjenje sa plaćanjem, pod uslovom da je povjerilac ispunio svoje ugovorne i zakonske obaveze, i da nije primio iznos glavnice na vrijeme, osim ako dužnik nije odgovoran za kašnjenje.

Stopa zakonske kamate za kašnjenje sa plaćanjem u komercijalnim transakcijama jednaka je stopi zatezne kamate koja se primjenjuje za glavne operacije refinansiranja uvećane za osam procentnih poena, koju utvrđuje Centralna banka Crne Gore.

Stopa zakonske kamate za kašnjenje sa plaćanjem u komercijalnim transakcijama utvrđuje se dva puta godišnje, i to:

- 1) za period od 1. januara do 30. juna;
- 2) za period od 1. jula do 31. decembra.

U komercijalnim transakcijama između preduzetnika, moguće je ugovoriti drukčiju stopu kamata za kašnjenje sa plaćanjem, ali ne veću od stope zakonskih kamata za kašnjenje sa plaćanjem iz stava 2 ovog člana, a koja je vrijedila na dan sklapanja ugovora.

Ako su kamate ugovorene, ali nije određena njihova stopa, obračunavaju se zakonske kamate za kašnjenje sa plaćanjem.

Posebna naknada za troškove prouzrokovane povjeriocu dužnikovim zakašnjenjem sa izmirenjem novčane obaveze u komercijalnim transakcijama

Član 7

U komercijalnim transakcijama u slučaju kada je obračunata kamata na zakašnjelo plaćanje, povjerilac ima pravo na posebnu naknadu u iznosu od minimum 40 eura kao fiksni iznos.

Povjerilac ima pravo na posebnu naknadu iz stava 1 ovog člana bez prethodne opomene, kao naknadu za troškove naplate i naplativa je za svaku komercijalnu transakciju u kojoj nije ispoštovan rok izmirenja u skladu sa ovim zakonom, uz pravo da potražuje zakonsku kamatu za kašnjenje sa plaćanjem.

Povjerilac ima pravo na posebnu naknadu iz stava 1 ovoga člana bez obzira na to da li je pretrpio štetu zbog dužnikovog kašnjenja, što obuhvata troškove koji su nastali u vezi savjetovanja sa advokatom ili angažovanja javnog izvršitelja.

Ostvarivanje prava na posebnu naknadu iz stava 1 ovog člana ne isključuje i ne ograničava pravo povjerioca na naknadu štete, troškove postupka prinudne naplate i ostala prava koja mu pripadaju zbog dužnikovog kašnjenja.

Ništavost pojedinih odredbi ugovora

Član 8

Ništava je odredba ugovora iz čl. 4 i 5 ovog zakona, činidba ili praksa, kojom se isključuje, ograničava ili uslovljava pravo povjerioca na kamatu za kašnjenje sa plaćanjem ili pravo povjerioca na posebnu naknadu iz člana 7 stav 1 ovog zakona.

Ništava je odredba ugovora iz čl. 4 i 5 ovog zakona, činidba ili praksa, kojom se određuje datum prijema fakture ili drugog odgovarajućeg zahtjeva za isplatu, mimo ugovorenog roka plaćanja, ili van uslova predviđenih ovim zakonom.

Ništava je odredba ugovora između privrednog subjekta i javnog sektora u kojima je javni sektor dužnik novčane obaveze, kojom je ugovoren rok izmirenja novčane obaveze duži od 60 dana, a maksimalni rok od 60 dana primjenjuje se isključivo ako je dužnik Fond za zdravstveno osiguranje, odnosno korisnik sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje, kao i drugo javnopravno tijelo koje obavlja aktivnosti komercijalne ili industrijske prirode vršeći isporuku proizvoda i usluga na tržištu u skladu sa članom 4 ovog zakona.

Ništava je odredba ugovora, između privrednih subjekata i javnog sektora kao dužnika novčane obaveze, kojom je ugovoren rok izmirenja novčane obaveze duži od 30 dana, osim ukoliko je dužnik Fond za zdravstveno osiguranje, odnosno korisnik sredstava Fonda za zdravstveno osiguranje, kao i drugo javnopravno tijelo koje obavlja aktivnosti komercijalne ili industrijske prirode vršeći isporuku proizvoda i usluga na tržištu u skladu sa članom 4 ovog zakona.

Ništava je odredba ugovora između privrednih subjekata kojom je ugovoren:

1) rok izmirenja novčanih obaveza duži od 60 dana, odnosno ako se takvom ugovornom odredbom narušava poštovanje dobre prakse, odnosno načela savjesnosti i poštenja, i čini očigledna neravnotežnost u pravima i obavezama ugovornih strana na štetu povjerioca novčane obaveze;

2) rok za pregled predmeta obaveze duži od 30 dana, ako na osnovu okolnosti slučaja, a posebno trgovačkih običaja i prirode predmeta obaveze, proizilazi da je takvom ugovornom odredbom, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, prouzrokovana očigledna neravnotežnost u pravima i obavezama ugovornih strana na štetu povjerioca novčane obaveze;

3) stopa zakonske kamate za kašnjenje sa plaćanjem koja nije u skladu sa načelom savjesnosti i poštenja, kojom se prouzrokuje očigledna neravnotežnost u pravima i obavezama ugovornih strana na štetu povjerioca novčane obaveze;

4) isključivanje posebne naknade propisane članom 6 ovog zakona.

Ništava je odredba ugovora između privrednih subjekata i javnog sektora u kojima je javni sektor dužnik novčane

obaveze, u kojim je ugovoren:

1) rok izmirenja novčane obaveze duži od 30 dana, odnosno rok za pregled predmeta obaveze duži od 30 dana, ako se takvom ugovornom odredbom, suprotno načelu savjesnosti i poštenja, prouzrokuje očigledna neravnopravnost u pravima i obavezama ugovornih strana na štetu povjerioca novčane obaveze;

2) drukčija stopa kamata od stope zakonskih kamata za kašnjenje sa plaćanjem;

3) isključivanje posebne naknade propisane članom 7 ovog zakona.

Pored ugovornih odredbi navedenih u st. 1 do 6 ovog člana, ništava je i bilo koja ugovorna odredba ili praksa koja se odnosi na datum ili rok plaćanja, stopu drugih kamata za kašnjenje sa plaćanjem ili naknadu za troškove naplate koju nije moguće sprovesti ili će ta ugovorna odredba dovesti do zahtjeva za naknadu štete ako je naročito nepravедna prema povjeriocu.

Prilikom utvrđivanja da li je ugovorna odredba ili praksa naročito nepravедna prema povjeriocu, razmotriće se sve okolnosti slučaja, uključujući:

- svako naročito odstupanje od dobre prakse i načela savjesnosti i poštenja;

- prirodu proizvoda ili usluge; i

- da li je dužnik imao bilo kakav objektivan razlog da odstupa od zakonske stope zatezne kamate za kašnjenje sa plaćanjem, od rokova plaćanja propisanih odredbama ovog zakona ili od fiksnog iznosa.

Organizacije nadležne za zastupanje privrednih subjekata dužne su da obezbijede postojanje adekvatnih i efikasnih sredstava za sprječavanje kontinuiranog korišćenja ugovornih odredbi i praksi koje su naročito nepravедne.

Obročna otplata

Član 9

Ako se u komercijalnim transakcijama između privrednih subjekata i javnog sektora u kojima je javni sektor dužnik novčane obaveze ugovori obročna otplata, posljedice kašnjenja u izmirenju novčanih obaveza primjenjuju se na svaki obrok pojedinačno.

Postupak naplate za nesporna potraživanja

Član 10

Na osnovu izvršne isprave, naplata nespornih potraživanja može da se ostvari u skraćenom postupku pred javnim izvršiteljem bez obzira na iznos duga, u roku od 90 dana, od dana povjeriočevog zahtjeva ili podnošenja nadležnom sudu, pod uslovom da dug i aspekti postupka nijesu sporni, u skladu sa zakonom.

Zadržavanje prava vlasništva

Član 11

Povjerilac zadržava pravo vlasništva nad robom sve dok dužnik ne izmiri svoje ugovorne i zakonske obaveze, ako je to izričito dogovoreno između povjerioca i dužnika prije isporuke robe, u skladu sa zakonom kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Stopa zakonske kamate

Član 12

Stopa zakonske kamate za kašnjenje sa plaćanjem objavljuje se na internet stranici organa državne uprave nadležnog za poslove finansija.

Zastarjelost

Član 13

Na zastarjelost potraživanja novčanih obaveza koja su predmet ovog zakona primjenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju obligacioni odnosi.

Nadzor

Član 14

Nadzor nad sprovođenjem ovog zakona vrše organ državne uprave nadležan za poslove finansija u odnosu na komercijalne transakcije u kojima su subjekti javnog sektora dužnici i organ državne uprave nadležan za poslove ekonomskog razvoja i organ uprave nadležan za poslove poreza u odnosu na komercijalne transakcije između privrednih subjekata.

Kaznene odredbe

Član 15

Novčanom kaznom u iznosu od 1.000 do 10.000 eura kazniće se za prekršaj privredni subjekat ako ne izmiri novčane obaveze u rokovima utvrđenim ovim zakonom (čl. 4 i 5).

Za prekršaj iz stava 1 ovog člana kazniće se i odgovorno lice u privrednom subjektu novčanom kaznom u iznosu od 500 do 2.000 eura.

Prelazna odredba

Član 16

Organizacije nadležne za zastupanje privrednih subjekata iz člana 8 stav 9 ovog zakona dužne su da, u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ovog zakona, obezbijede zaštitu povjerilaca u postupku naplate nespornih potraživanja u skladu sa ovim zakonom.

Prestanak važenja

Član 17

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaje da važi Zakon o rokovima izmirenja novčanih obaveza („Službeni list CG”, broj 28/14).

Stupanje na snagu

Član 18

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

Broj: 04-2/24-1/4

EPA 337 XXVIII

Podgorica, 19. novembar 2024. godine

Skupština Crne Gore 28. saziva

Predsjednik,
Andrija Mandić, s.r.